

1. Опис навчальної дисципліни Аграрні ризики та їх страхування

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр (шифр і назва)	
Напрямок підготовки	(шифр і назва)	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування (шифр і назва)	
Спеціалізація	(шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1-й	–
Семестр	1-й	–
Лекційні заняття	30 год.	–
Практичні, семінарські заняття	15 год.	–
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	105 год.	–
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	–

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вміння поєднувати теоретичні знання із практичними навичками, що складаються між суб'єктами господарської діяльності щодо формування ефективного організаційно-економічного механізму страхового захисту господарств аграрного сектору економіки, розуміння концептуальних основ страхування сільськогосподарських ризиків.

Завдання: класифікація природно-кліматичних, економічних ризиків, висвітлення проблем управління ризиками в сільському господарстві, засвоєння умов страхування сільськогосподарських ризиків в Україні та зарубіжних країнах, розгляд методики оцінки страхових ризиків та вивчення світового і вітчизняного досвіду щодо підходів до удосконалення державної підтримки страхування в сільському господарстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** об'єктивну необхідність страхування ризиків в сільському господарстві, еволюцію страхового захисту та напрямки активізації його ролі в сільськогосподарському виробництві.

вміти: здійснити оцінку умов страхування сільськогосподарських ризиків; визначити розмір заподіяної шкоди і прямого збитку застрахованим об'єктам, а також суми страхового відшкодування.

Набуття компетенцій:

Спеціальні (фахові предметні) компетентності (СК):

- СК 11. Здатність до виявлення аграрних ризиків, їх класифікації та страхування;
- СК13. Здатність до раціональної організації процесів у фінансовій сфері і в процесі фінансування підприємств.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Особливості страхування в аграрному секторі

Тема 1. Особливості аграрного страхування

Особливості сільськогосподарського виробництва та їх вплив на страхування ризиків. Вплив природно кліматичних факторів на діяльність у сільському господарстві. Економічні ризики. Природні ризики. Поняття збитки та втрати. Страхові та не страхові сільськогосподарські ризики. Вплив різних факторів ризику, що призводять до зниження врожайності сільськогосподарських культур.

Тема 2. Досвід аграрного страхування в зарубіжних країнах

Роль держави в страхуванні ризиків аграрного виробництва. Умови сільськогосподарського страхування у розвинутих країнах.

Програми страхування сільськогосподарських культур в США. Комбіноване страхування сільськогосподарських культур. Катастрофічні поліси. Покриття на дохід від реалізації сільськогосподарської продукції. Захист прибутку. Страхування доходу. План групи ризиків. Захист прибутку від групи ризиків.

Види урядової підтримки в США за комбінованим страхуванням сільськогосподарських культур. Федеральний закон США "Про страхування сільськогосподарських культур". Агентство з управління ризиками при Міністерстві сільського господарства США. Програми страхування доходів.

Страхування аграрного сектору Канади. Види державної підтримки сільськогосподарського страхування. Єдині принципи державної підтримки фермерів. Державна програма управління ризиками та підтримки доходу фермерів. Програма страхування врожаю. Програма стабілізації чистого доходу. Програма осіннього авансування. Програма підтримки доходу фермерів

Канади. Програми підтримки провінцій. Програма “Уніфікація цін через Пшеничну палату Канади”. Програма страхування врожаю від усіх ризиків у провінції Альберта.

Сільськогосподарське страхування в Португалії та Іспанії. Страхування сільськогосподарських ризиків у Китаї. Перспективи розвитку агрострахування з державною підтримкою в Україні з врахуванням міжнародного досвіду.

Змістовий модуль 2. Види аграрного страхування

Тема 3. Страхування в рослинництві

Страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень. Основні умови укладання та ведення договорів страхування сільськогосподарських культур, забезпечених державною підтримкою. Правила страхування сільськогосподарських культур. Об'єкти страхування. Страхові випадки. Страхова вартість і страхова сума. Страхова премія. Договір страхування. Права та обов'язки сторін за договором. Взаємодія сторін при загибелі (пошкодженні) урожаю і/або настанні небезпечного гідрометеорологічного явища. Виплата страхового відшкодування. Відмова у виплаті страхового відшкодування. Порядок вирішення спорів.

Основні умови страхування багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Страхові випадки і обсяг страхових зобов'язань страховика. Страхова сума. Вступ договору в силу, термін його дії та припинення. Визначення страхової премії за договором страхування. Укладання договорів страхування. Порядок визначення і виплата страхового відшкодування. Права і обов'язки сторін. Порядок вирішення суперечок. Порядок внесення змін і доповнень.

Умови, агротехніка вирощування сільськогосподарських культур, характеристика стихійних явищ та визначення збитку. Характеристика стихійних явищ. Характеристика найпоширеніших сільськогосподарських культур та деякі особливості технології їх вирощування. Шкідники та хвороби зернових і зернобобових культур. Визначення нанесеної шкоди сільськогосподарським культурам в результаті природно-кліматичних ризиків.

Порядок визначення розміру збитків та страхового відшкодування за договорами страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень. Механізм страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Визначення розміру загиблої (знищеної) і пошкодженої площі та ступінь ушкодження сільськогосподарських культур. Визначення вартості врожаю сільськогосподарських культур.

Тема 4. Страхування в тваринництві

Основні умови страхування поголів'я тварин. Об'єкти страхування. Страхові випадки і обсяг страхових зобов'язань страховика. Страхова сума.

Вступ договору в силу, термін його дії та припинення. Визначення страхової премії за договором страхування. Укладання договорів страхування. Порядок визначення і виплата відшкодування. Права і обов'язки сторін. Порядок вирішення суперечок. Порядок внесення змін і доповнень.

Умови утримання і відгодівлі тварин, характеристика страхових випадків, визначення збитку. Хвороби. Визначення нанесеної шкоди тваринам і продуктивності в результаті хвороб.

Тема 5. Страхування сільськогосподарських будівель та машин

Страхування основних та оборотних фондів. Страхування будівель, машин, споруд та іншого майна. Види страхування. Добровільне страхування майнових ризиків суб'єктів орендних відносин. Добровільне страхування заставного майна. Добровільне страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Страхування основних засобів сільськогосподарських підприємств. Основні причини низького рівня страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Особливості страхування в аграрному секторі														
Тема 1. Особливості аграрного страхування	1-4	40	8	4	–	–	28	–	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Досвід аграрного страхування в зарубіжних країнах	5-7	30	6	3	–	–	21	–	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1		70	14	7	–	–	49	–	–	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2. Види аграрного страхування														
Тема 1. Страхування в рослинництві	8-11	34	8	4	–	–	22	–	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Страхування в тваринництві	12-13	24	4	2	–	–	18	–	–	–	–	–	–	–
Тема 3. Страхування сільськогосподарських будівель та машин	14-15	22	4	2	–	–	16	–	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2		80	16	8	–	–	56	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин		150	30	15	–	–	105	–	–	–	–	–	–	–
Курсовий проект з фінансового забезпечення страхових зобов'язань		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин		150	30	15	–	–	90	–	–	–	–	–	–	–

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальною програмою	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості аграрного страхування	4
2	Тема 2. Досвід аграрного страхування в зарубіжних країнах	3
3	Тема 3. Страхування в рослинництві	4
4	Тема 4. Страхування в тваринництві	2
5	Тема 5. Страхування сільськогосподарських будівель та машин	2
	Разом	15

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальною програмою	-

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні запитання

1. Поняття ризику в сільському господарстві.
2. Ризики, що найбільше загрожують сільськогосподарському виробництву.
3. Вплив природно-кліматичних факторів на діяльність у сільському господарстві.
4. Економічні ризики в сільськогосподарському виробництві.
5. Поняття збитки та втрати в сільськогосподарському виробництві.
6. Страхові та не страхові сільськогосподарські ризики.
7. Ризики сільськогосподарського виробництва і процес виробництва.
8. Вплив різних факторів ризику, що призводять до зниження врожайності сільськогосподарських культур.
9. Сутність страхового захисту в сільському господарстві.
10. Організація страхового захисту господарств аграрного сектору.
11. Еволюція страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників.
12. Роль держави в страхуванні ризиків аграрного виробництва.
13. Умови сільськогосподарського страхування у розвинутих країнах.
14. Програми страхування сільськогосподарських культур в США.
15. Види урядової підтримки в США за комбінованим страхуванням сільськогосподарських культур.
16. Програми страхування доходів в сільському господарстві.
17. Страхування аграрного сектору Канади.
18. Види державної підтримки сільськогосподарського страхування в Канаді.
19. Програма страхування врожаю від усіх ризиків у провінції Альберта.
20. Сільськогосподарське страхування в Португалії та Іспанії.
21. Страхування сільськогосподарських ризиків у Російській Федерації.
22. Правила страхування сільськогосподарських культур в Україні.

23. Об'єкти страхування.
24. Страхові випадки.
25. Страхова вартість і страхова сума.
26. Страхова премія.
27. Договір страхування.
28. Права то обов'язки сторін за договором.
29. Взаємодія сторін прим загибелі (пошкодженні) урожаю і/або настанні небезпечного гідрометеорологічного явища.
30. Виплата страхового відшкодування.
31. Відмова у виплаті страхового відшкодування. Порядок вирішення спорів.
32. Основні умови страхування багаторічних насаджень.
33. Об'єкти страхування. Страхові випадки і обсяг страхових зобов'язань страховика.
34. Страхова сума.
35. Вступ договору в силу, термін його дії та припинення.
36. Визначення страхової премії за договором страхування.
37. Укладання договорів страхування.
38. Порядок визначення і виплата страхового відшкодування.
39. Права і обов'язки сторін. Порядок вирішення суперечок.
40. Порядок внесення змін і доповнень.
41. Характеристика стихійних явищ.
42. Характеристика найпоширеніших сільськогосподарських культур та деякі особливості технології їх вирощування.
43. Шкідники та хвороби зернових і зернобобових культур.
44. Визначення нанесеної шкоди сільськогосподарським культурам в результаті природно-кліматичних ризиків.
45. Порядок визначення розміру збитків та страхового відшкодування за договорами страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.
46. Страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків.
47. Страхування будівель, машин, споруд та іншого майна.
48. Страхування основних засобів сільськогосподарських підприємств.
49. Основні причини низького рівня страхування майна сільськогосподарських підприємств.
50. Шляхи покращання тарифної політики в сільськогосподарському страхуванні.
51. Перспективи міжнародної інтеграції страхового ринку України в контексті засад СОТ.
52. Поняття ризику в сільському господарстві.
53. Ризики, що найбільше загрожують сільськогосподарському виробництву.
54. Вплив природно-кліматичних факторів на діяльність у сільському господарстві.

55. Економічні ризики в сільськогосподарському виробництві.
56. Поняття збитки та втрати в сільськогосподарському виробництві.
57. Страхові та не страхові сільськогосподарські ризики.
58. Ризики сільськогосподарського виробництва і процес виробництва.
59. Вплив різних факторів ризику, що призводять до зниження врожайності сільськогосподарських культур.
60. Сутність страхового захисту в сільському господарстві.
61. Організація страхового захисту господарств аграрного сектору.
62. Еволюція страхового захисту сільськогосподарських товаровиробників.
63. Роль держави в страхуванні ризиків аграрного виробництва.
64. Умови сільськогосподарського страхування у розвинутих країнах.
65. Програми страхування сільськогосподарських культур в США.
66. Види урядової підтримки в США за комбінованим страхуванням сільськогосподарських культур.
67. Програми страхування доходів в сільському господарстві.
68. Страхування аграрного сектору Канади.
69. Види державної підтримки сільськогосподарського страхування в Канаді.
70. Програма страхування врожаю від усіх ризиків у провінції Альберта.
71. Сільськогосподарське страхування в Португалії та Іспанії.
72. Страхування сільськогосподарських ризиків у Російській Федерації.
73. Правила страхування сільськогосподарських культур в Україні.
74. Об'єкти страхування.
75. Страхові випадки.
76. Страхова вартість і страхова сума.
77. Страхова премія.
78. Договір страхування.
79. Права та обов'язки сторін за договором.
80. Взаємодія сторін прим загибелі (пошкодженні) урожаю і/або настанні небезпечного гідрометеорологічного явища.
81. Виплата страхового відшкодування.
82. Відмова у виплаті страхового відшкодування. Порядок вирішення спорів.
83. Основні умови страхування багаторічних насаджень.
84. Об'єкти страхування. Страхові випадки і обсяг страхових зобов'язань страховика.
85. Страхова сума.
86. Вступ договору в силу, термін його дії та припинення.
87. Визначення страхової премії за договором страхування.
88. Укладання договорів страхування.
89. Порядок визначення і виплата страхового відшкодування.
90. Права і обов'язки сторін. Порядок вирішення суперечок.
91. Порядок внесення змін і доповнень.
92. Характеристика стихійних явищ.

93. Характеристика найпоширеніших сільськогосподарських культур та деякі особливості технології їх вирощування.

94. Шкідники та хвороби зернових і зернобобових культур.

95. Визначення нанесеної шкоди сільськогосподарським культурам в результаті природно-кліматичних ризиків.

96. Порядок визначення розміру збитків та страхового відшкодування за договорами страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.

97. Страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків.

98. Страхування будівель, машин, споруд та іншого майна.

99. Страхування основних засобів сільськогосподарських підприємств.

100. Основні причини низького рівня страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Зразок тестових завдань для підсумкового контролю знань

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Магістр Спеціальність (напрямок підготовки), освітня програма 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Кафедра банківської справи та страхування 2021-2022 навч. рік	БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Аграрні ризики та їх страхування»	Затверджую Зав. кафедри (підпис) Худолій Л.М. 2021 р.
<i>Тестові завдання різних типів</i>			

1. Андеррайтинг (underwriting) – це:

1	форма захисту від ризиків, котрі загрожують життю людини, її працездатності, здоров'ю
2	економічні, перерозподільні відносини, що складаються у процесі запобігання, подолання й відшкодування збитків, завданям конкретним об'єктам: матеріальним цінностям юридичних і фізичних осіб, життю і здоров'ю громадян тощо
3	система економічних відносин між конкретними суб'єктами господарювання, де, з одного боку, виступають страхувальники, з іншого – страховики
4	сукупність прийомів і методів оцінки страхових ризиків

2. Ризик, що найбільше загрожує рослинництву в Україні:

1	посуха	3	пожежа
2	стихійні лиха	4	град

3. Вказати пропущене слово. Страхові тарифи в агрострахуванні встановлюються на основі використання розрахунків.

	<i>у бланку відповідей вказати одним словом</i>
--	---

4. Основна частина тарифної страхової ставки, яка виражає ціну страхового ризику, називається:

	<i>(у бланку відповідей подати назву)</i>
--	---

5. Яке слово пропущене в реченні?

Природні явища, що мають надзвичайний характер та призводять до порушення нормальної діяльності населення, загибелі людей, руйнування та знищення матеріальних цінностей, називаються лиха.

6. Аджастер (loss adjuster) – це

1	фахівець з встановлення страхових тарифів	3	фахівець з оцінки збитку від настання страхових подій
2	фахівець з продажу страхових полісів	4	фахівець з ведення обліку в страховій компанії

7. Тригерний (застрахований) рівень урожайності (ц/га) при середній урожайності 40 ц/га і покритті 70% складає:

	(у бланку відповідей вказати число (ц/га))
--	--

8. Яке слово пропущене у реченні? Збитковість страхової суми – виплаченого страхового відшкодування до страхової суми всіх об'єктів страхування.

	(у бланку відповідей вказати слово)
--	-------------------------------------

9. Який ризик описує наступне явище? Недооцінка страховиком наявних ризиків, що створює можливість застрахованого впливати на розмір збитку.

	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

10. Актуарій – це:

1	фахівець з встановлення страхових тарифів
2	фахівець з продажу страхових полісів
3	фахівець з оцінки збитку від настання страхових подій
4	фахівець з ведення обліку в страховій компанії

11. Ймовірністю настання страхового випадку називається:

1	відношення числа сприятливих випадків до загального числа всіх можливих випадків
2	відношення загального числа всіх можливих випадків до числа сприятливих випадків
3	відношення числа випадків верхньої межі до числа випадків нижньої межі
4	добуток числа сприятливих подій на частоту їх настання

12. Вказати пропущене слово. Брутто-премія включає в себе – премію та навантаження.

	(у бланку відповідей вказати слово)
--	-------------------------------------

13. Вставити пропущене слово. Вид засухи, при якому в період вегетації сільськогосподарських культур відсутність ефективних опадів (більше 5мм в добу) за період не менше 30 днів підряд при максимальній температурі повітря вище 25°C (в південних районах – вище 30°C), називається

	(у бланку відповідей вказати одним словом)
--	--

14. Вказати пропущене числове значення. Ризик вимерзання стосується умов, коли зниження температури повітря нижче - °C при відсутності сніжного покриву чи зниження температури повітря нижче - 30°C при висоті снігового покриву менше 5 см, що обумовлює зниження температур на глибині вузла кущення рослин нижче критичної температури вимерзання, що призводить до зрідженості і/чи повної загибелі озимих культур (вимерзання

	(у бланку відповідей вказати пропущений відсоток)
--	---

15. Який з перелічених агроризиків є нестраховим?

1	повінь
2	порушення агротехнічних умов землеробства
3	град
4	заморозок

16. Державна субсидія на здешевлення страхових премій сільськогосподарським товаровиробникам з боку Держбюджету виплачується:

1	після сплати страхових внесків страхувальниками-агropідприємствами
2	після збору урожаю страхувальниками-агropідприємствами
3	до сплати страхових внесків страхувальниками-агropідприємствами
4	при підписанні страхового договору

17. За обсягом відповідальності страховика ризики поділяються на:

1	особисті, майнові	3	індивідуальні, універсальні
2	природні, антропогенні	4	немає правильної відповіді

18. Вставити відсоток. При тригері урожайності 80%, франшиза становитиме ____%.

	(у бланку відповідей подати відсоток)
--	---------------------------------------

19. Катастрофічні ризики в сільському господарстві за статистикою трапляються раз на _____ років:

1	5-10	3	20-25
2	2-3	4	50-75

20. Страхування урожайності с.-г. культур, при якому охоплюється певний набір ризиків, та базується на використанні показника відхилення від середнього рівня урожайності має назву:

1	індексне
2	мульти-ризик
3	страхування відповідальності
4	страхування витрат

21. Метод визначення середньої урожайності до початку збору урожаю, при якому зразки рослин з одиниці площі на полі відбираються вручну, називається:

	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

22. Вставити пропущену дату. Компенсація на здешевлення страхових премій виплачується страхувальникам, які навесні щодо озимих та ярих культур до „__” _____ поточного року, а восени щодо озимих до 25 листопада поточного року уклали договір страхування із страховою компанією, що має ліцензію на провадження відповідного виду страхування

	(у бланку відповідей вставити дату)
--	-------------------------------------

23. Визначити суму платежу. Якщо виробник страхує 150 га площі озимої пшениці, при сумі страхового платежу з 1 га 100 грн., сума загального страхового платежу становить:

	(у бланку відповідей вказати суму)
--	------------------------------------

24. Вказати площу. За рішенням андеррайтера, в страховому покритті може бути відмовлено, у випадках, коли середня кількість рослин на полі становить менше 300 – 350 рослин на м².

	(у бланку відповідей вказати число)
--	-------------------------------------

25. Визначити страхову суму з 1 га, якщо тригерна урожайність озимої пшениці становить 40 ц/га, а вартість 1 тони 1000 грн.

	(у бланку відповідей відповідь вказати у вартісному виразі)
--	---

26. Який з термінів відповідає факту врегулювання збитків (встановлення фактичної урожайності)?

1	Тригерна урожайність
2	Страхова урожайність
3	Біологічна урожайність
4	Планова урожайність

27. Методом розрахунку тарифних ставок не є:

1	індексний
2	експертних оцінок
3	емпіричний
4	на основі нормального (параметричного) перерозподілу

28. Вкажіть синонім до терміна «тригер урожайності»

1	страхова сума
2	ставка страхового внеску
3	андерайтер
4	рівень покриття

29. Що не є ознакою ризику сільськогосподарського виробництва для оцінки можливості його страхування?

1	незалежний (несистемний) характер ризику
2	встановлення зв'язку між настанням ризику та збитком
3	ймовірність настання ризику
4	суб'єктивний характер настання ризику

30. Обрати зайве. Страховик не відповідає за випадки загибелі або пошкодження врожаю сільськогосподарських культур, які наступили внаслідок:

1	повені
---	--------

2	захворюванні рослин, якщо їх поширення не визнане епіфітотією
3	дії стихійного лиха, яке є в переліку за страхових випадків
4	військових дій, громадянської війни, народних хвилювань всякого роду або страйків

8. Методи навчання

Інформаційно-повідомлювальні з елементами проблемності і наочності, бесіда, розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань, оформлення документації, робота в Інтернет тощо.

9. Форми контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та в процесі здійснення самостійної роботи за такими напрямками: експрес-опитування, тести, завдання «вірні-невірні», задачі, творче завдання.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається відповідно до положення «Про екзамен та заліки у НУБіП України» від 27.02.2019 р. протокол № 7.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **Рдис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи **Рнр** (до 70 балів):

$$\mathbf{Рдис} = \mathbf{Рнр} + \mathbf{Рат}$$

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з наведеною таблицею нижче:

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 – 59

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни.

12. Рекомендована література

Основна

1. *Ботвиновська О.Л.* Аграрне страхування: [навч.-метод. посіб.] / О.Л. Ботвиновська. – К.: ЦП “Компринт”, 2012. – 106 с.

2. *Ботвиновська О.Л.* Методичні рекомендації по виконанню самостійної роботи студентів денної форми навчання з дисципліни “Аграрне страхування” ОКР “Магістр” для підготовки фахівців галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво” зі спеціальності 8.0305801 “Фінанси і кредит” за програмою “Страхова справа”, – К.: ЦП “Компринт”, 2012. – 43 с.

3. Діброва А. Д. [та ін.]. Основи страхування сільськогосподарських культур. – К. : Міжнародна фінансова корпорація, 2015. 363 с.

4. Методичні вказівки із страхування сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень / Б.Р. Ахіджанов, О.Є. Гудзь, С.А. Навроцький та ін./ за ред. С.А. Навроцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 126 с.

5. Основи страхування сільськогосподарських культур : [навч. посіб. для аварійних комісарів] / О.В. Амерова, Н.В. Ілліна, Н.А. Герасименко, І.В. Головка, В.А. Нідзельський, М.П. Писаренко та ін. Проект Міжнародної фінансової корпорації “Розвиток агрострахування в Україні” 2012. – 492 с.

6. Як застрахувати виробництво сільськогосподарських культур. Практичний посібник з агрострахування. Т. Бривко, Н. Герасименко, І. Гринюк, Н. Ільїна, Р. Колібаба, Р. Макконелл, В. Посполітак, Г. Роше, Н. Слинько, Р. Шинкаренко, Р. Ханік-Посполпак / Проект Міжнародної фінансової корпорації “Розвиток агрострахування в Україні”, 2010. – 95 с.

допоміжна:

7. Александрова М.М. Страхування: [навч.-метод. посіб.] / М.М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 208 с.

8. Базилевич В.Д. Страхова справа. - 4-те вид., перероб. і доп. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. – К.: Знання, 2005. – 351 с.

9. Ботвиновська О.Л. Методичні вказівки щодо виконання і захисту курсової роботи з дисципліни “Аграрне страхування” ОКР “Магістр” для підготовки фахівців галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво” зі спеціальності 8.0305801 “Фінанси і кредит” за програмою “Страхова справа”, – К.: ЦП “Компринт”, 2012. – 17с.

10. Ботвиновська О.Л. Методичні вказівки щодо виконання і захисту курсової роботи з дисципліни “Аграрне страхування” ОКР “Магістр” для підготовки фахівців галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво” зі спеціальності 8.0305801 “Фінанси і кредит” за програмою “Страхова стправа”, – К.: ЦП “Компринт”, 2012. – 17 с.

11. Ботвиновська О.Л. Робоча програма виробничої практики із страхування ОКР “Магістр” для підготовки фахівців галузі знань 0305 “Економіка і підприємництво” зі спеціальності 8.0305801 “Фінанси і кредит” за програмою “Страхова стправа”, – К.: ЦП “Компринт”, 2012. – 29 с.

12. Навроцький С.А. Страхування ризиків у сільськогосподарському виробництві / С.А. Навроцький // Економічний довідник аграрника. / За ред. Ю.Я. Лузана, П.Т. Саблука. – К.: “Прогрес України”, 2003. – С. 143-200.

13. Закон України “Про страхування” від 7.03.1996р. № 85/96-ВР.

14. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про страхування” від 4.10.2001 р. № 2745-III.

15. Закон України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” від 9 лютого 2012 року № 4391-VI.

16. Заруба О.Д. Страхова справа: [підручник] / О.Д. Заруба. – К.: Знання, 1998. – 321 с.

17. Плиса В.Й. Страхування: [навч. посіб.] / В.Й. Плиса. – К.: Каравела, 2005. – 392 с.

18. Страхування: [підруч] / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
19. Страхування: [підручник] / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 3-тє, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 604 с.
20. Тулуш Л.Д., Прокопчук О.Т. Ринок агостраховання в Україні: тенденції та перспективи. Економіка АПК. 2018. № 8. С. 55–67.
21. Фінансовий словник-довідник. За ред. М.Я. Дем'яненко – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua>
4. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України / <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України /<http://www.ssmc.gov.ua>
7. Національний банк України / <http://www.bank.gov.ua>
8. Нормативні акти, статистичні матеріали та статті зі страхування на спеціалізованих українських страхових порталах: <http://dfp.gov.ua>, <http://forinsurer.com>, <http://www.uainsur.com>.
9. Нормативні акти України – законодавство для практиків <http://www.nau.kiev.ua>
10. Офіційний вісник України <http://www.gdo.kiev.ua>
11. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку / <http://www.ufin.com.ua>
12. Український фінансовий сервер / <http://www.ufs.kiev.ua>
13. Фінанси України / <http://www.finance.ua>
14. Фінансові новини / <http://www.fnews.com.ua>